

2 WYROK

2.1 W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Hanna Bartkowiak

3 Sędziowie: Małgorzata Winkler-Galicka

Dariusz Śliwiński

4 Protokolant: stażysta Angelika Kubiaczyk

6 przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Pawła Gryzieckiego

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2022 r.

sprawy skazanego **D. S.**

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

7 od wyroku łącznego Sądu Rejonowego we Wrześni

z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt II K 398/21

1. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.
2. Zwalnia skazanego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

8 Dariusz Śliwiński Hanna Bartkowiak Małgorzata Winkler-Galicka

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 354/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego we Wrześni z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt II K 398/21

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia**0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

w całości

na niekorzyść

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#

art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w

	zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC

ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków

Lp.	Zarzut	
3.1.	Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na wadliwym przyjęciu, iż występujące w sprawie okoliczności, tj. m.in. związek czasowy, przedmiotowy między przestępstwami popełnionymi przez skazanego, postawa skazanego, jego zachowanie w trakcie pobytu w zakładzie karnym, warunki osobiste nie przemawiają za wymierzeniem kary łącznej i łącznego zakazu w niższym wymiarze – przy zastosowaniu pełnej zasady absorpcji.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Zdaniem Sądu Okręgowego wskazany tu zarzut został niepoprawnie sformułowany. W sytuacji, gdy skarżący nie zgadza się na przyjętą przez sąd oceną okoliczności rzutujących na wymiar kary łącznej to powinien skierować zarzut rażącej niewspółmierności kary. Wyjątek to przypadek, gdy sąd w ogóle pominął dyrektywy wymiaru kary (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2021 r., II DK 78/21, Legalis Nr 2612675). W kontrolowanej sprawie taka sytuacja jak ta powyżej opisana nie miała miejsca i dlatego przy takiej treści zarzutu należało oczekiwać podniesienia zarzutu rażącej niewspółmierności kary z art. 438 pkt 4 kpk. W związku z powyższym Sąd II instancji pod takim kątem oceniał kwestionowane wyważenie okoliczności rzutujących		

na wymiar kary łącznej i łącznego środka karnego.

W pierwszym jednak rzędzie, w punkcie wyjściowym potwierdzono poprawność połączenia przez Sąd Rejonowy kar jednostkowych pozbawienia wolności, co poprzedzało rozwiązanie węzłów dwóch kar łącznych ze spraw II K 13/21 i 93/21 oraz bezbłędnie zastosował przy tym przepisy ustawy karnej o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 czerwca 2020 r., czego zresztą apelujący nie podważał.

Przechodząc już do kontroli współmierności orzeczonej w wyroku łącznym kary łącznej, Sąd odwoławczy nie zgodził się ze skarżącym aby kara ta była niewspółmiernie surowa do okoliczności przedmiotowej sprawy. Warto przypomnieć, iż przy wydawaniu wyroku łącznego sąd powinien badać związki: podmiotowo-przedmiotowy jak i czasowy, zachodzące pomiędzy zbiegającymi się czynami, jako okoliczności istotne dla zastosowania jednej z dyrektyw wymiaru kary łącznej – absorpcji (w aktualnym stanie prawnym, od dnia 24 czerwca 2020 r. zastosowanie tej zasady w pełnym zakresie nie jest możliwe z uwagi na nowelizację przepisu art. 86 § 1 kk określającego surowsze granice kary łącznej), asperacji (częściowa absorpcja) czy kumulacji (suma kar) ustalając czy związek ten jest ścisły, dość odległy lub w ogóle go brak (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 6 czerwca 2018 r., sygn. akt II AKa 73/18, Legalis nr 1813581). Dodać jeszcze warto, iż każdorazowo decyzja sądu o wysokości kary łącznej musi uwzględniać z jednej strony,

że celem instytucji kary łącznej jest zapewnienie racjonalnego i humanitarnego stosowania kar i środków karnych, ale też nie może pomijać, że kara łączna nie jest swoistym narzędziem łagodzenia kar jednostkowych i polepszania sytuacji faktycznej oraz prawnej wielokrotnego sprawcy. Oznacza to w praktyce, że priorytetową zasadą kary łącznej powinna być zasada asperacji, natomiast karę łączną orzeczoną na zasadzie absorpcji (jeśli sąd zgodnie z art. 4 § 1 kk stosuje przepisy poprzednio obowiązujące) albo kumulacji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane bardzo wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 6 września 2018 r., sygn. akt II AKa 144/18, Legalis nr 1852052). Wyrokowanie łączne w żadnym razie nie sprowadza się do automatycznego przyjmowania rozwiązania najkorzystniejszego dla skazanego i wymierzania mu kary łącznej na zasadzie absorpcji, której zastosowanie nie jest obowiązkiem sądu orzekającego, przeciwnie powinno mieć charakter wyjątkowy i dotyczyć sytuacji bardzo nietypowych. Stosowanie zasady absorpcji przy wymiarze kary łącznej nie przedstawia się jako obowiązek sądu orzekającego, ani nie stanowi punktu wyjścia przy dokonywaniu oceny wymiaru kary łącznej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 25 marca 2019 r., sygn. akt II AKa 362/18, Legalis nr 1997972).

Biorąc pod uwagę te powyżej przypomniane najważniejsze reguły i dyrektywy orzekania o karze łącznej, Sąd odwoławczy stwierdził, iż Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił wszystkie okoliczności mające wpływ na wymiar kary łącznej, w tym

związek podmiotowo-przedmiotowy pomiędzy poszczególnymi przestępstwami i uwzględnił je w odpowiednim stopniu przy określaniu wysokości kary łącznej pozbawienia wolności oraz środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych stosując zasadę asperacji. obrońca zasadniczo nie negował ustalonego przez Sąd I instancji związku podmiotowo-przedmiotowego oraz czasowego pomiędzy poszczególnymi przestępstwami za których kary objęto węzłem kary łącznej w kontrolowanej sprawie, lecz uważał, że przy kształtowaniu kary łącznej nie nadano tym powiązaniom właściwej wagi. Organ odwoławczy uznał jednak, że była to wyłącznie subiektywna opinia obrońcy, która nie wykazała aby powyższe okoliczności wymagały wyraźnego obniżenia wymiaru kary łącznej. Okres kilku miesięcy kiedy skazany popełniał różne występki (od stycznia do lipca 2020 r.) pokazuje, że był on przez dłuższy czas na drodze przestępstwa. Trzy skazania dotyczyły czynów przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji i wymiarowi sprawiedliwości ale dwa kolejne to już przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, z czego odpłatne udzielanie środków narkotycznych odbywało się wielokrotnie, a posiadanie narkotyków tworzyło ciąg przestępstw z art. 91 § 1 kk. Dlatego też rysujące się między przestępstwami podobieństwa są tylko częściowe i nie sposób ich przeceniać.

Skarżący przekonywał, iż należało w wyższym stopniu uwzględnić okoliczności faktyczne związane z pobytem skazanego w zakładzie karnym oraz jego sytuację osobistą,

które to okoliczności winny wpłynąć na niższy wymiar kary łącznej. Odnosząc się do tych wskazań należy podkreślić, że opinia o D. S. opisująca jego zachowanie w warunkach izolacji penitencjarnej była przeciętna i tak prawidłowo ocenił ją Sąd I instancji. Nie była ona zatem wyjątkowa, jak próbował przekonać skarżący. Skazany nie był karany regulaminowo, ale nie był również nagradzany. Mimo popełnienia przestępstw związanych z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii D. S. nie wyraża zgody na udział w edukacji przeciwwzależnieniowej, nie jest zainteresowany podjęciem nauki w czasie odbywania kary, na dzień sporządzania opinii nie pracował w izolacji penitencjarnej i nie zrealizował nałożonych na niego środków kompensacyjnych oraz nie wykonywał obowiązku alimentacyjnego. Powyższe wskazuje na konieczność i potrzebę długofalowego oddziaływania na skazanego aby ugruntować go w postawie życia w zgodzie z prawem. Należy jeszcze w tym miejscu podkreślić, że okoliczności osobopoznawcze o skazanym, nie mają pierwszorzędного znaczenia przy kształtowaniu kary łącznej. Znaczenie takie należy bowiem przypisywać relacjom podmiotowo-przedmiotowym zbiegających się przestępstw (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 14 stycznia 2010 r., sygn. akt II AKa 237/09, KZS 2010/2/46). Nie ulega więc wątpliwości, że omówiona wyżej opinia o sposobie funkcjonowania D. S. w zakładzie karnym nie miała i nie mogła mieć decydującej wartości przy wybieraniu zasady określenia wymiaru kary łącznej.

Apelujący powoływał się jeszcze na sytuację rodzinną skazanego podając, że jego partnerka jest w drugiej ciąży, musiała wyprowadzić się z wynajmowanego mieszkania nie mając środków finansowych na jego opłacenie i zamieszkała z rodzicami w niewielkim mieszkaniu. Zdaniem obrońcy D. S. winien jak najszybciej wrócić do rodziny by podjąć pracę i zapewnić im środki finansowe niezbędne dla utrzymania partnerki oraz dzieci. Autor apelacji zupełnie zignorował przy tym fakt, że jak wynika z wywiadu środowiskowego kuratora zawodowego z dnia 17 listopada 2021 r. D. S. będąc na wolności choć pracował to niestety nie dbał należycie o potrzeby rodziny, nadużywał alkoholu, eksperymentował z narkotykami, wybierał towarzystwo kolegów zamiast pomocy partnerce przy wychowaniu dziecka oraz utrzymaniu domu (k. 26-28). Skazany nie realizował więc należycie obowiązków „głowy rodziny” wtedy kiedy miał taką możliwość i zachowywał się nieodpowiedzialnie. Zatem zgłoszone w apelacji postulaty należało potraktować jako instrumentalne, zgłoszone na użytek sprawy o wyro łączny i przez to nie mogły wpłynąć na obniżenie wymiaru kary łącznej wobec skazanego D. S.. Zresztą, o czym można tu tylko wspomnieć, okoliczności dotyczące woli pomocy najbliższym przez skazanego mogłyby być przydatne w postępowaniu wykonawczym, np. w staraniach o przerwę w karze czy warunkowe przedterminowe zwolnienie, lecz na wymiar kary łącznej w wyroku łącznym nie mogły one mieć wymiernego znaczenia.

Biorąc pod rozwagę wszystko powyższe, Sąd odwoławczy nie znalazł podstaw do zaaprobowania stanowiska apelującego o rażącej niewspółmierności wymierzonej skazanemu kary łącznej. Bezzasadnie bowiem domagano się zastosowania zasady pełnej absorpcji, która z uwagi na obecne brzmienie art. 86 § 1 kk nie ma racji bytu. Natomiast liczba skazań za różne umyślne przestępstwa, brak wykonania obowiązku naprawienia szkody pokazują, że proces resocjalizacji skazanego jest w toku. Posiadanie na koncie 5 wyroków skazujących za różne przestępstwa mimo stosunkowo młodego wieku, pokazuje, że skazany jest osobą zdemoralizowaną, wymagającą wzmożonego oddziaływania poprzez karę. Dlatego też w pełni zasadnie Sąd Rejonowy orzekł karę zbliżoną do kumulacji a nie absorpcji. Sąd mógł wymierzyć karę w granicach od 1 roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności do 4 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności. Kara łączna pozbawienia wolności w niższym wymiarze niż orzeczona w zaskarżonym wyroku w wysokości 3 lat i 2 miesięcy (obniżona o 11 miesięcy licząc od sumy kar) mogłaby tylko zostać przez skazanego błędnie zrozumiana jako swego rodzaju przyzwolenie społeczne na popełnianie przestępstw i nie skłaniałaby go do refleksji nad dotychczasowym postępowaniem i sposobem życia. W odczuciu społecznym zaniżona kara mogłaby też rodzić przeświadczenie o pobłażliwym traktowaniu wielokrotnego sprawcy przestępstw.

Sąd Okręgowy nie miał również żadnych zastrzeżeń do wymiaru

orzeczonego po połączeniu środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat. Sąd Rejonowy miał możliwość ukształtowała tego środka karnego w granicach pomiędzy 3 a 7 lat. Podać tu trzeba, że odpowiednie stosowanie przepisów o karze łącznej w razie orzeczenie za zbiegające się przestępstwa środków karnych tego samego rodzaju (art. 90 § 2 kk) należy rozumieć jako możliwość orzeczenia łącznego środka karnego w granicach od najsurowszego jednostkowego do ich sumy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2019 r., sygn. akt II KK 361/18, Legalis nr 2775015). Biorąc pod uwagę, że środki karne poddane łączeniu zostały orzeczone wobec skazanego aż trzema wyrokami jednostkowymi, w których popełnił on przestępstwa z art. 244 kk oraz art. 180a kk, Sąd Okręgowy uznał, że określenie łącznego wymiaru środka karnego na 5 lat było działaniem odpowiednim i dostosowanym do okoliczności przedmiotowych oraz do osoby sprawcy, gdzie D. S. jako kierowca kilkakrotnie wykazał się wysokim brakiem zdyscyplinowania. Zastosowana zatem również w tym wypadku zasada umiarkowanej częściowej absorpcji była ze wszech miar prawidłowa i racjonalna.

Wniosek

Zmiana zaskarżonego wyroku i obniżenie orzeczonej kary łącznej i łącznego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

<p>Zwiążle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>	
<p>Brak podstaw do uwzględnienia wniosku z apelacji z uwagi na niezasadność omówionego zarzutu. Postępowanie odwoławcze nie potwierdziło by Sąd Rejonowy dopuścił się jakichkolwiek błędów w trakcie ustalania i oceniania okoliczności mających wpływ na wymiar kary łącznej i środka karnego (w tym także wybór zasady określania tej kary i środka karnego). Należy pamiętać, że rażąca niewspółmierność kary to wyraźna, istotna różnica między karą orzeczoną a tą, która winna zostać wymierzona. W niniejszej sprawie nie sposób uznać, że kara łączna wyraźnie niższa niż orzeczona w zaskarżonym wyroku mogłaby uchodzić za wystarczającą i sprawiedliwą.</p> <p>Wobec tego nie było podstaw by stwierdzić, że wymierzona przy zastosowaniu zasady asperacji kara łączna 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności była rażąco niewspółmiernie surowa. Tożsamy wniosek dotyczy łącznego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat.</p>	

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>1.</p>	
<p>Zwiążle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	

5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
0.12.	Przedmiot utrzymania w mocy
Wyrok Sądu I instancji utrzymano w mocy w całości.	
Zwiąźle o powodach utrzymania w mocy	
Powodem utrzymania wyroku w mocy jest całkowita niezasadność zarzutów apelacji obrońcy skazanego, jak też brak podstaw wskazanych w art. 439, 440 i 455 kpk, uzasadniających zmianę albo uchylenie wyroku poza granicami zarzutów i wniosków apelacji.	
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
0.0.11.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwiąźle o powodach zmiany	

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwiąźle o powodach uchylenia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.

Zwięzle o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięzle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięzle o powodach uchylenia		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
2.	<p>Zgodnie z art. 634 kpk jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, do kosztów procesu za postępowanie odwoławcze od orzeczeń kończących postępowanie w sprawie mają odpowiednie zastosowanie przepisy o kosztach za postępowanie przed sądem I instancji.</p> <p>Sąd Okręgowy opierając się na dyspozycji przepisu art. 624 § 1 kpk zwolnił skazanego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze. Skazany nie posiada żadnego majątku, w zakładzie karnym nie jest obecnie zatrudniony, ciężką na nim zobowiązania finansowe, których dotychczas</p>

nie uregulował, a nadto jest obciążony obowiązkiem alimentacyjnym na rzecz małoletniego syna. Ta trudna sytuacja materialna przemawiała za zwolnieniem skazanego od kosztów sądowych za postępowanie apelacyjne.

7. PODPIS

Dariusz Śliwiński Hanna Bartkowiak Małgorzata Winkler-Galicka